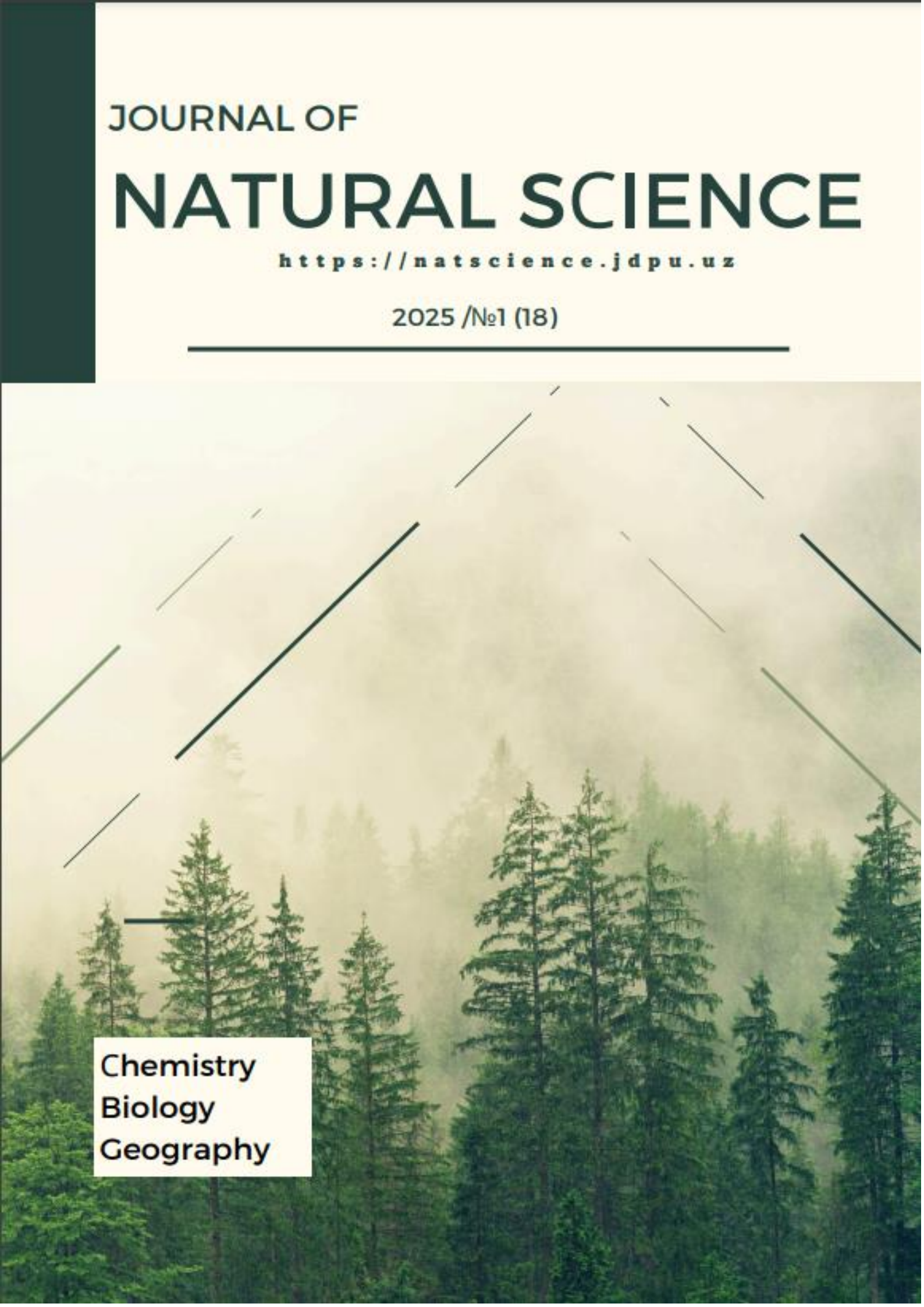

JOURNAL OF

NATURAL SCIENCE

<https://natscience.jdpu.uz>

2025 /№1 (18)

Chemistry
Biology
Geography

<u>TAHRIR HAY’ATI</u>	<u>TAHRIRIYAT A’ZOLARI</u>
Bosh muharrir Yaxshiyeva Z.Z. k.f.d., professor	<u>Bosh muharrir</u> Yaxshiyeva Zuhra Ziyatovna k.f.d., professor <u>Tahririyat a’zolari:</u> 1. Yaxshiyeva Z.Z. – k.f.d., professor JDPU. 2. Shilova O.A. – k.f.d., professor I.V. Grebenshikov nomidagi Rossiya FA Silikatlar kimyosi instituti. 3. Markevich M.I. – f.m.f.d., professor Belarussiya FA. 4. Elbert de Josselin de Jong – professor, Niderlandiya. 5. Anisovich A.G. – f.m.f.d., professor Belarussiya FA. 6. Kodirov T. – k.f.d., professor TKTI. 7. Abduraxmonov E. – k.f.d., professor SamDU. 8. Nasimov A. – k.f.d., professor SamDU. 9. Smanova Z.A. – k.f.d., professor O’zMU. 10. Mavlonov X. – b.f.d., professor JDPU. 11. Usmanova X.U. – professor URUXU. 12. Qutlimurodova N.X. – k.f.d., dotsent O’zMU. 13. Nuraliyeva G.A. – dotsent O’zMU. 14. Sultonov M.M. – k.f.d., dotsent JDPU. 15. Xudanov U.O. – t.f.n., dotsent JDPU 16. Murodov K.M. – dotsent SamDU. 17. Abduraxmonov G’.– dotsent O’zMU. 18. Yangiboyev A. – k.f.f.d., (PhD), dotsent O’zMU. 19. Xakimov K.M. – g.f.n., professor v/b. JDPU. 20. Azimova D.E. – b.f.f.d., (PhD) dotsent. JDPU. 21. G’o’dalov M.R. – g.f.f.d., (PhD), dotsent JDPU. 22. Ergashev Q.X. – dotsent TDPU. 23. Orziqulov B. – k.f.f.d., (PhD) O’zMU. 24. Kutlimurotova R.H.-SVMUTF 24. Xamrayeva N. – dotsent JDPU. 25. Rashidova K. – dotsent JDPU. 26. Inatova M.S. – dotsent JDPU.
Muassasa Jizzax davlat pedagogika universiteti	
Jurnal 4 marta chiqariladi (har chorakda)	
Jurnalda chop etilgan ma’lumotlar aniqligi va to’g’riligi uchun mualliflar mas’ul.	
Jurnaldan ko’chirib bosilganda manbaa aniq ko’rsatilishi shart.	

Jizzax davlat pedagogika universiteti Tabiiy fanlar fakulteti

Tabiiy fanlar Journal of Natural Science-elektron jurnali

<https://natscience.jdpu.uz>

**LABGULDOSHLAR OILASINING BOTANIK TAVSIFI VA MAVZUNI
SINFDAN TASHQARI MASHG‘ULOTLARDA O‘QITISH METODIKASI**

S. Hayitova – 1-kurs magistr

N. Xamrayeva – dotsent

Jizzax davlat pedagogika universiteti

Annotatsiya: Ushbu maqolada Labguldoshlar (Lamiaceae) oilasining botanik tavsifi, ularning biologik va ekologik ahamiyati yoritilgan. Shuningdek, mavzuni sinfdan tashqari mashg‘ulotlarda o‘qitishning samarali metodlari ko‘rib chiqilgan.

Annotation: This article highlights the botanical description of the Lamiaceae family, as well as their biological and ecological significance. Additionally, effective methods for teaching the topic during extracurricular activities are discussed.

Аннотация: В данной статье представлено ботаническое описание семейства Губоцветные (Lamiaceae), а также освещено их биологическое и экологическое значение. Кроме того, рассмотрены эффективные методы обучения данной теме на внеклассных занятиях.

Kalit so‘zlar: Labguldoshlar, botanik tavsif, o‘qitish metodikasi, ekologik ahamiyat, mashg‘ulot.

Ключевые слова: Губоцветные, ботаническое описание, методика обучения, экологическое значение, занятие.

Key words: Lamiaceae, botanical description, teaching methodology, ecological significance, activity.

Labguldoshlar (Lamiaceae) oilasi — ikki urug‘pallalilar sinfiga mansub bo‘lib, yer yuzida 7000 dan ortiq turi mavjud. Ushbu oilaga kiruvchi o‘simliklar farmatsevtika, oziq-ovqat sanoati va dekorativ bog‘dorchilikda muhim ahamiyatga ega.

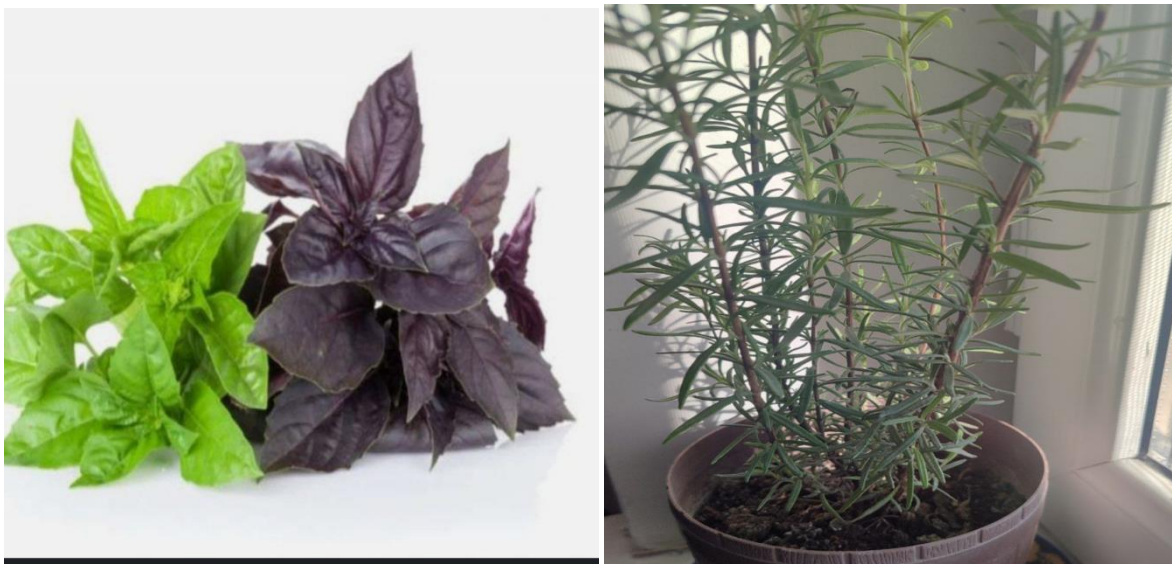
Tashqi tuzilishi: O‘simliklar buta, yarim buta va ko‘p yillik o‘tlar shaklida uchraydi. Barglari oddiy, qarama-qarshi joylashgan, ko‘pincha xushbo‘y.

Gullari: Ko‘p hollarda ikki labli (shuning uchun "labguldoshlar" deb ataladi), tukli yoki nektar bezlariga ega.

Mevalari: To‘rt dona yong‘oqcha meva shaklida bo‘ladi.

Ko‘payishi: Ko‘pincha urug‘ yoki vegetativ usulda ko‘payadi.

Labguldoshlar orasida dorivor va ziravor o‘simliklar, jumladan, rozmarin, yalpiz, chuchmoma, rayhon va boshqa ko‘plab turlar mavjud. Labguldoshlar tuproqni eroziyadan himoya qilishda, biologik xilma-xillikni ta‘minlashda va asalarichilikda muhim o‘rinni egallaydi. Ushbu oila vakillari xushbo‘yligi va dorivor xususiyatlari tufayli xalq xo‘jaligida keng qo‘llaniladi. Yalpiz va rayhon kabi o‘simliklar oziq-ovqat va farmatsevtika sanoatida yuqori talabga ega.

1-Rayxon , 2-Rozmarin

Mavzuni sinfdan tashqari mashg‘ulotlarda o‘qitish metodikasi: Labguldoshlar oilasini o‘rganish sinfdan tashqari mashg‘ulotlar orqali o‘quvchilarni tabiat bilan yaqindan tanishtirish imkonini beradi. Quyidagi metodik yondashuvlar tavsiya etiladi: O‘simliklarni kuzatish: Mahalliy flora turlaridan labguldoshlarni aniqlash va tasniflash. Gerbariy tayyorlash: O‘quvchilar o‘simliklarning barg va gullaridan gerbariy yaratadilar. Dorivor xususiyatlarni o‘rganish: O‘simliklardan choy yoki damlama tayyorlash tajribasi.

Innovatsion usullar : Interaktiv darslar: Vizual materiallardan (slydlar, video lavhalar) foydalanish orqali o‘quvchilarning qiziqishini oshirish.

Virtual laboratoriya: Labguldoshlarning anatomik tuzilishini kompyuter dasturlari yordamida o‘rganish.

Labguldoshlar oilasining o‘simliklari biologik va ekologik jihatdan muhim bo‘lib, ularning xalq xo‘jaligidagi o‘rni juda keng. Sinfdan tashqari mashg‘ulotlarda ushbu mavzuni o‘qitish o‘quvchilarning tabiatga bo‘lgan qiziqishini oshiradi va amaliy ko‘nikmalarni rivojlantiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Karimov A. (2020). O‘zbekiston florasida va dorivor o‘simliklari. Toshkent: O‘zME.
2. Ivanov V. (2018). Ботаника для педагогов. Moskva: Nauka.
3. Smith J., Brown P. (2021). Plants and their importance in the environment. Cambridge: CUP.